

15

LA LLEGENDA DEL MĂRȚIȘOR

Font:
*Doina Roman i
Rares Punteas*
Són de Romania i
viuen a Polinyà.

El *mărțișor* és un penjoll o adorn artesà lligat amb un fil entreteixit amb dos colors, el blanc i el vermell, que els joves ofereixen com a símbol d'amor a les noies el dia 1 de març (*Martie*). Precisament, la paraula *mărțișor* també s'utilitza per anomenar aquest dia, en què se celebra l'inici de la primavera.

La història del Mărțișor es remunta 2.000 anys enrere, abans que els romans conquerissin Dàcia, la terra coneguda avui dia com a Romania. La tradició diu que la gent ja portava les monedes d'or, plata o altres metalls preciosos lligats amb un fil entreteixit, però en un principi era blanc i negre. El blanc recordava el renaixement de la naturalesa després de l'hivern. Es portava al canell o a la banda dreta de la roba. En un principi era un amulet, però després de la història del drac i el jove es va convertir en un regal de vida i esperança. I aquesta història comença així...

Fa molts anys, el sol baixava des del cel per estar entre la gent en forma d'un jove bell i fort. Li agradava ballar amb moltes noies alhora, formant una rotllana. Un dia, Zmeu, el drac, gelós del sol, el va raptar i el va tancar a la presó del seu castell. A partir d'aquell moment tot el món va canviar. Els ocells ja no cantaven, els rius no tenien aigua, els nens ja no jugaven i tothom va oblidar-se de com somriure. Ningú era prou fort per lluitar contra el drac, fins que un dia un noi amb coratge va decidir salvar el sol. Molta gent l'animava i li donava forces que l'ajudessin a vèncer el drac. El viatge fins al castell del drac va durar tres estacions: l'estiu, la tardor i l'hivern. Quan el jove es va trobar amb el drac va començar una lluita que va durar molts i molts dies. El monstre era més poderós que el jove, però la seva persistència va fer que finalment acabés matant la bèstia.

El sol, alliberat de nou, va tornar a aparèixer al cel i així l'alegria va tornar al món. La naturalesa va seguir el seu curs i la gent va poder tornar a ser feliç. En canvi, el jove no arribà a veure la primavera perquè va perdre tanta sang que va deixar la seva vida en la lluita. De la sang de les seves ferides sobre la neu, en va aparèixer una flor de color blanc, el *ghioce*. És la primera flor de la primavera i té la forma d'una campaneta, fràgil i formosa.

Des de llavors, els joves entreteixeixen els dos fils, un de blanc com la neu i un altre de vermell com la sang de l'únic lluitador que va tenir el coratge de vèncer el drac.

LEGENDA MĂRȚIȘORULUI

Mărțișorul este un obiect de podoabă sau de artizanat, legat cu un șnur împletit din două culori: alb și roșu.

Acest cuvânt se folosește pentru a denumi luna martie. În fiecare an, la data de 1 martie, tinerii oferă fetelor un dar ca simbol al dragostei.

Istoria lui începe acum 2000 de ani, înainte de cucerirea Daciei de către romani, ținut cunoscut astăzi ca România. Tradiția ne spune că oamenii purtau monede din aur, argint sau alte metale prețioase legate cu un fir împletit, la început în alb și negru. Albul amintea renașterea naturii după iarnă. Se purta la încheietura mâinii sau pe partea dreaptă a hainei ca o broșă. La început a fost o amuletă, dar mai târziu, odată cu legenda zmeului și a tânărului, a devenit un dar din dragoste și speranță. Așa începe legenda...

Cu mult timp înainte, Soarele cobora din cer printre oameni ca un tânăr frumos și puternic. Îi plăcea să danseze împreună cu fetele, în horă. Dar într-o zi, zmeul, gelos, l-a prins și l-a închis în temnița din castelul său.

Lumea se schimbă. Păsările nu mai cântau, râurile nu mai aveau apă, copiii nu se mai jucau și oamenii uitau să zâmbească.

Nimeni nu avea puterea să lupte cu zmeul. Însă într-o zi, un tânăr viteaz hotărât să salveze Soarele. Mulți l-au încurajat și i-au dat din forța lor pentru ca să aibă tot ajutorul necesar.

Călătoria a durat trei anotimpuri: vara, toamna și iarna. Eroul a găsit castelul zmeului și a luptat cu zmeul zile în șir. Monstrul era mai puternic, dar în cele din urmă, tânărul tenace a omorât monstrul. Soarele eliberat a răsărit din nou și în acest fel, bucuria s-a întors în lume. Natura era ca înainte, oamenii se simțeau din nou fericiți.

În schimb, tânărul nu a ajuns să vadă primăvara, și-a pierdut viața în luptă. Sângele său a căzut pe zăpadă. Astfel a apărut din pământ o plantă de culoare albă: ghiocelul. Este prima floare a primăverii, are forma unui clopoțel, e foarte fragilă și frumoasă.

De atunci, tinerii împletesc două fire: unul alb ca zăpada și celălalt roșu ca sângele luptătorului care a avut curajul să învingă zmeul. Fetele primesc semnul dragostei și o floare cu un surâs. În fiecare an, mărțișorul este un dar al vieții și al speranței.

Romanès

Nombre aproximat de parlants
23.500.000.

On es parla

A Romania, Moldàvia, l'oest d'Ucraïna, Sèrbia, l'est d'Hongria, el nord de Bulgària, el nord-est de Grècia, el centre i el sud d'Albània i Macedònia.

Sabies que...

No se sap amb seguretat on es va originar la llengua romanesa ni tampoc per què les seves varietats actuals es parlen en regions tan allunyades les unes de les altres.